

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

**Strategie přístupu České republiky k Organizaci Spojených národů
pro výživu a zemědělství (FAO)**

2021 – 2030

Obsah:

I. Úvod.....	3
II. Teritoriální priority ČR	7
III. Sektorové priority a zájmové oblasti	8
IV. Strategické cíle.....	11
1. Účast ČR na práci FAO v řídicích, výkonných a dalších orgánech.....	11
2. Zajištění českého předsednictví v Radě EU (CZ PRES 2022)	12
3. Zvýšení efektivity vynakládaných prostředků do FAO	13
4. Sdílení a čerpání informací o celosvětovém vývoji zejména v oblasti zemědělství a potravinářství	14
5. Přímé zapojení českých expertů a subjektů do realizovaných projektů	15
V. Přílohy a seznam zkratk	18

I. Úvod

Předkládaná Strategie přístupu ČR k Organizaci Spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) - dále jen „Strategie“ - aktualizuje předchozí verzi materiálu (platnou do roku 2020) a současně reflektuje a je časově sladěna se „Strategií zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2018-2030“, která se soustředí na plnění cílů udržitelného rozvoje a Agendy 2030.

Priority schválené touto Strategií, které budou v dalším období prosazovány:

- v rámci jednání organizace FAO;
- během realizace spolupráce s organizací FAO;
- při schvalování klíčových dokumentů české zahraniční politiky a rozvojové spolupráce;
- v rámci mezirezortní spolupráce na půdorysu **Rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci** ČR a jejích pracovních skupin, kde je Ministerstvo zemědělství členem;
- během spolupráce s Českou rozvojovou agenturou.

Účel Strategie

Strategie slouží jako souhrn dlouhodobých cílů ČR, kterými se bude členství v organizaci řídit a které bude prosazovat. Dokument také sjednocuje priority a postoje k tématům a organizačním prvkům FAO, které ČR prezentuje jako svoje oficiální stanovisko a zastává je během jednání v rámci organizace FAO.

Předkládaná Strategie by měla především:

- soustředit aktivity ČR na aktualizované prioritní sektory a teritoria;
- vést k efektivnějšímu využití prostředků a personálních kapacit zaměřených na činnost FAO;
- přispět k optimalizaci zastoupení ČR v řídicích a výkonných strukturách organizace;
- podpořit přímé zapojení českých subjektů do multilaterálních rozvojových projektů a programů;
- zajistit synergii působení ČR ve FAO s dalšími aktivitami, například v oblasti proexportní politiky;
- umožnit prosazování schválených priorit v rámci schvalování klíčových dokumentů české zahraniční rozvojové spolupráce.

Organizace Spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) patří mezi prioritní mezinárodní organizace české zahraniční politiky.

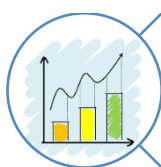

Funkce FAO

FAO je obecně považována za primárně znalostní organizaci, která šíří informace a pomáhá vytvářet mezinárodně závazné normy v oblasti zemědělství a potravinového zabezpečení (kodexy, úmluvy atd.).

Úkolem FAO je pomáhat členským státům například formou technické asistence při rekonstrukci a budování efektivního systému zemědělství a potravinářství. Zvláštní programy FAO pomáhají státům čelit potravinovým krizím a poskytují pomoc v nouzových situacích. Organizace napomáhá rozvojovým zemím a zemím s přechodnou ekonomikou modernizovat a zdokonalovat pracovní postupy. Zaměřuje se na pomoc zejména po technické, technologické, finanční a vzdělávací stránce.

Přínosy členství ČR ve FAO lze identifikovat ve více oblastech:

získávání nejnovějších odborných poznatků, aktuálních informací a světových statistik o zemědělství

sdílení praxe s dalšími zeměmi, účast na mezinárodních diskuzích a tvorbě důležitých zemědělských a potravinářských politik a standardů

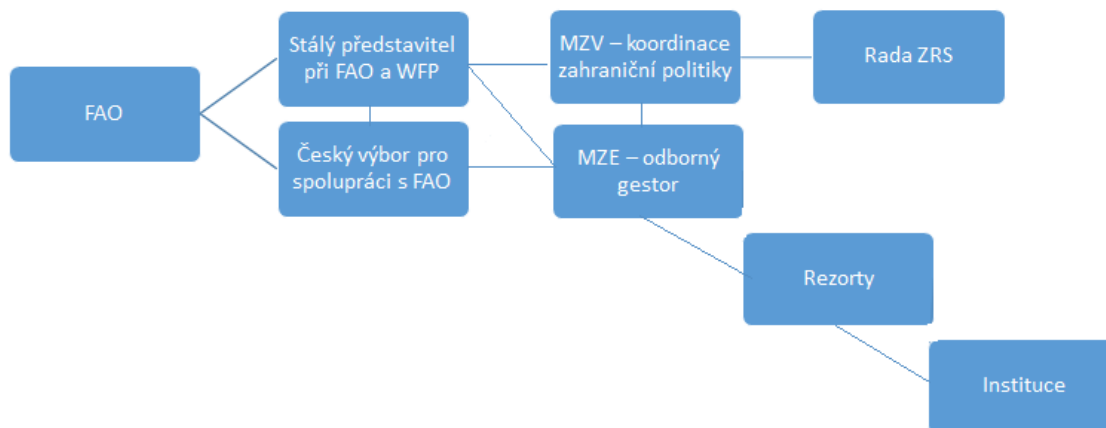

naplňování širších mezinárodních rozvojově-politických závazků

Organizace je partnerem jak pro rozvinuté, tak pro rozvojové země a slouží jako neutrální fórum, kde se téměř všechny státy světa setkávají na rovnocenné úrovni s cílem zaujímat společná stanoviska, vytvářet vhodné postupy a diskutovat specifické strategické otázky.

Koordinace a spolupráce ČR s FAO

Za účelem zabezpečení mnohostranné spolupráce ČR s FAO se jednou ročně schází **Český výbor pro spolupráci s FAO**, který je poradním a koordinačním orgánem Ministerstva zemědělství (MZe) a jeho členy jsou zástupci dalších resortů a relevantních vědeckovýzkumných a vzdělávacích institucí a organizací. Výbor se schází, většinou před zasedáním Konference nebo Regionální konference FAO. MZe plní úlohu odborného gestora (na základě usnesení vlády č. 699/92) a Ministerstvo zahraničních věcí odpovídá za řízení, koordinaci a provádění zahraniční politiky.

ČR má svého **Stálého představitele při FAO a WFP (SP při FAO)**, který obecně koordinuje diplomatické vztahy České republiky s mezinárodními organizacemi Organizace spojených národů v Římě, a to zejména s FAO ale také se Světovým potravinovým programem (WFP) v oblastech:

- politického a vědeckého zapojení;
- humanitární pomoci a zahraniční rozvojové spolupráce včetně jejich vyhodnocování;
- realizace dvoustranných a mnohostranných smluvních dokumentů a prosazování zájmů České republiky na mezinárodní úrovni;
- podpory zapojení českých subjektů jako dodavatelů zboží a služeb v rámci tendrů vyhlašovaných FAO a WFP;
- podpory uplatňování českých občanů v daných mezinárodních organizacích v souladu s přijatou Strategii pro uplatňování českých občanů v mezinárodních organizacích (MZV).

Povinné odvody ČR vyplývající přímo z členství ve FAO

V roce 2020 Česká republika uhradila povinný příspěvek do rozpočtu FAO ve výši 1 mil. USD a 736 tis. EUR. Plátcem povinných příspěvků ČR do rozpočtu FAO je MZV.

ČR v roce 2021 uhradí členský příspěvek ve výši 0,344 % ze schváleného rozpočtu FAO, tedy v přepočtu více než 2 mil. USD ročně.

Další členské příspěvky ve výši 0,7 mil. Kč ročně jsou pravidelně poskytovány z rozpočtové kapitoly MZe na činnost odborných komisí, jejichž sekretariátem je FAO (příspěvky pro Evropskou komisi pro kontrolu slintavky a kulhavky při FAO a pro Komisi pro genetické zdroje ve výživě a zemědělství).

II. Teritoriální priority ČR

ČR v rámci své ZRS spolupracuje s vybranými zeměmi, ve kterých má dlouhodobé cíle a kde spolupráce navazuje na dobré vzájemné vztahy a historii. V rámci spolupráce s FAO se pak přednostně zaměří na:

- prioritní země podle Strategie ZRS ČR 2018-2030, mezi které patří země se středně vysokým příjmem (MICs) **Bosna a Hercegovina, Gruzie a Moldavsko** a také země s nízkým příjmem (LICs) **Etiopie, Kambodža a Zambie**. Dále ČR spolupracuje s dalšími „specifickými zeměmi ZRS“, kterými jsou **Afghánistán, Palestina a Ukrajina**,
- na **region Západního Balkánu**,
- **země Východního partnerství** (Bělorusko, Ukrajina, Moldavsko, Gruzie, Arménie a Ázerbájdžán),
- a postsovětské republiky **ve Střední Asii** (zejm. Kazachstán a Kyrgyzstán) včetně Mongolska,

kde může ČR kromě zkušeností z bilaterálních projektů uplatnit například specifické jazykové znalosti expertů (ruština), znalost teritoria a mentality a transformační zkušenosti. Tyto země patří rovněž mezi klíčové země pro exportní politiky Ministerstva zemědělství a je zájmem zajistit synergii činnosti pro dosažení co nejvyšší efektivity zahraničních aktivit ČR. Rozvojové projekty v rámci programu technické spolupráce implementuje FAO ve všech současných i do budoucna navržených prioritních zemích ZRS ČR.

Ve všech případech MZe ČR efektivně naplňuje tematické priority multilaterální zahraniční rozvojové spolupráce ČR specifikované ve Strategii zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2018-2030, kterými jsou:

- **zemědělství a rozvoj venkova**;
- udržitelné nakládání s přírodními zdroji;
- ekonomická transformace a růst;
- inkluzivní sociální rozvoj;
- řádná demokratická správa věcí veřejných.

Zemědělství pak patří mezi prioritní nebo důležité sektory ve všech prioritních zemích české ZRS (mimo Kambodže) a je řešeno i v rámci níže uvedených oblastí:

- **Bosna a Hercegovina** (řádná demokratická správa věcí veřejných - např. poradenské služby v zemědělství a rozvoj moderních systémů)
- **Gruzie** (zemědělství a rozvoj venkova - ochrana ekosystémů a udržitelné hospodářství, řádná demokratická správa věcí veřejných - rozvoj podnikatelského prostředí)
- **Moldavsko** (zemědělství a rozvoj venkova - přístup na trh a efektivní výrobní postupy, řádná demokratická správa věcí veřejných - udržitelné nakládání s přírodními zdroji)

- **Etiopie** (zemědělství a rozvoj venkova - zvýšení produktivity, efektivita poradenství, udržitelné hospodářství)
- **Zambie** (zvýšení zemědělské produktivity a diverzity, udržitelné hospodářství, zkvalitnění výživy)
- **Afghánistán** (finanční podpora rozvojovým a humanitárním organizacím)
- **Palestina** (humanitární aktivity)
- **Ukrajina** (spolupráce vysokých škol, i zemědělských)

III. Sektorové priority a zájmové oblasti

Vzhledem k tomu, že Česká republika nepředstavuje ve světovém měřítku velkou ekonomiku ani agrární velmoc, předpokládá se její potenciál především ve znalostních a technologických kapacitách, které by měly být využity pro vzdělávání obyvatel rozvojových zemí, a v dodávkách specializovaných technologií a služeb.

Jako priority jsou definovány oblasti odpovídající strategickým cílům FAO a regionálním prioritám, ve kterých má ČR mezinárodní zkušenosti podpořené například i účastí na projektech bilaterální rozvojové spolupráce.

Výběr priorit vychází z vyhodnocení předchozí Strategie (2016 – 2020), ze zkušeností gestorů a realizátorů spolupráce s FAO v minulém období a reflektuje aktuální možnosti a kapacity státní správy a spolupracujících výzkumných a vzdělávacích institucí.

Klíčovými oblastmi budoucí spolupráce ČR s FAO jsou:

- pořádání sektorových workshopů;
- účast českých subjektů na projektech FAO;
- případně zapojení experta z dané oblasti přímo do struktury organizace.

Účast subjektů a zapojení expertů do jednotlivých aktivit bude dle možností podpořeno alokací finančních prostředků ze zdrojů ČR (dobrovolné příspěvky ČR do FAO, projekty na podporu ekonomické diplomacie Ministerstva zemědělství).

PRIORITNÍ OBLASTI:

1) Sladkovodní akvakultura a rybářství

ČR se účastní zasedání Výboru pro rybářství, která se konají pravidelně jednou za dva roky. Z důvodu své vnitrozemské polohy se ČR zaměřuje zejména na problematiku sladkovodní akvakultury. Tato oblast je na půdě FAO systematicky propagována jako součást udržitelných potravinových systémů. České vzdělávací a výzkumné instituce disponují experty i know-how, které je možné nabídnout pro realizaci projektů FAO a školení. ČR je v oblasti sladkovodní akvakultury aktivní a současně velmi uznávanou kapacitou. Zejména české vysoké školy a výzkumné ústavy disponují know-how například z oblasti genetiky, technologie chovu, ekologie a výživy.

Budoucí cíle

- Podpora aktivit a zapojení do spolupráce s FAO soukromého sektoru i vysokých škol a výzkumných institucí, které mohou poskytnout rozsáhlé zkušenosti a sdílet výsledky z oblasti výzkumu.
- Podpora realizace delegované spolupráce EU, trilaterálních projektů s jinými členskými státy EU a prohloubení spolupráce s Českou rozvojovou agenturou, a to v návaznosti na aktivity FAO.
- Navázání komerčních projektů českých firem (chovatelé a dodavatelé technologií pro rybářství a zpracovatelský průmysl) na akademické, vědecké a rozvojové projekty, a to zejména formou realizace workshopů pořádaných v rámci spolupráce s FAO.
- Prosazení tématu sladkovodní akvakultury do rámce školení, organizovaných na základě dohody mezi ČR a FAO a financovaných z českého trust fundu, které je zásadní pro propagaci českého know-how.

2) Lesnictví

ČR se pravidelně účastní zasedání Výboru FAO pro lesnictví a dalších souvisejících zasedání. Expertní zázemí ČR existuje jak v rámci Ministerstva zemědělství, tak podřízených a výzkumných organizací - Ústav pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL), Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti (VÚLHM), a vysokých škol. Zahraniční spolupráce ČR v oblasti lesnictví má nejen v rámci ZRS bohatou historii, kterou je možné v rámci spolupráce s FAO využít.

ČR v lesnické a myslivecké oblasti pořádá tradičně workshopy ve spolupráci s FAO a ÚHÚL, VÚLHM, či dalšími lesnickými organizacemi. V roce 2018 se v Mongolsku uskutečnil workshop FAO/ČR „Rozvoj lesů a genetických zdrojů místních ekotypů lesních dřevin jako prostředek adaptace na změnu klimatu“, který stavěl na výstupech obdobně tematicky zaměřeného projektu financovaného Českou rozvojovou agenturou.

Budoucí cíle

- Pokračovat ve spoluorganizování lesnických a mysliveckých odborných seminářů pro země středoasijského regionu a další postsovětské státy, a to na základě dohody mezi ČR a FAO, a to jak v ČR, tak i v cílových zemích.
- Hledat možnosti návazných komerčních aktivit a podporovat soukromé instituce ke spolupráci s FAO.
- Navázat na bilaterální rozvojové projekty a zapojit se do projektů FAO i formou realizace delegované spolupráce EU.
- V rámci realizace aktivit zahrnout téma boje proti desertifikaci a degradaci půdy, například s ohledem na spolupráci FAO s Úmluvou OSN o boji proti desertifikaci (UNCCD)

3) Veterinární oblast a genetika

ČR je zakládajícím členem FAO a spolu s dalšími cca 40 zeměmi působí v Komisi pro kontrolu slintavky a kulhavky, která sleduje vývoj nálezové situace ve světě a je významným orgánem pro výměnu informací, zkušeností a nových poznatků v boji proti vybraným nebezpečným nálezům. Dlouhodobá spolupráce mezi ČR a FAO v oblasti sdílení informací a postupů při kontrole a eradikaci nález se naposledy realizovala v roce 2019 formou workshopu

k africkému moru prasat. Výrobci a dodavatelé veterinárních přípravků projevili zájem o zapojení do prestižního seznamu dodavatelů FAO a tím i do projektů FAO.

Budoucí cíle

- Podporovat uplatnění českých veterinárních léčivých přípravků, vakcín, diagnostických technologií i odborných pracovníků v rámci realizace projektů FAO nejen v regionu Evropy a střední Asie a Kavkazu, ale rovněž například na Blízkém Východě a v asijských státech.
- Podporovat lepší přípravu a zapojení veterinárních expertů a výzkumných institucí do účasti na projektech a školeních organizovaných FAO, které slouží k vzájemnému předávání informací a zkušeností.
- Prostřednictvím FAO nabídnout pořádání kurzů a workshopů v oblasti genetiky a šlechtění, veterinární diagnostiky, organizace státního veterinárního dozoru a také kontroly nálezů, se zaměřením na specifické potřeby dané země, na základě dohody mezi ČR a FAO.
- Nabídnout expertízu SVS ČR a SVÚ ČR v asistenci při budování laboratorních kapacit v oblasti zdraví zvířat, v oblasti bezpečnosti surovin a potravin živočišného původu a při optimalizaci procesů pro nakládání s vedlejšími živočišnými produkty.

4) Fytosanitární oblast

MZe a ÚKZÚZ se účastní zasedání Komise FAO pro fytosanitární opatření (CPM), která řídí uplatňování Mezinárodní úmluvy o ochraně rostlin (IPPC). Cílem úmluvy je ochrana pěstovaných a volně rostoucích rostlin před škodlivými organismy, což souvisí se zachováním udržitelného zemědělství, zvýšením celosvětové bezpečnosti potravin a ochranou životního prostředí. CPM jedná pravidelně jednou ročně za účelem harmonizace fytosanitárních opatření k ochraně proti zavlečení a šíření škodlivých organismů mezi smluvními stranami dohody. Smyslem a náplní CPM je analyzovat činnosti IPPC v uplynulém období z hlediska odborného, organizačního a ekonomického a hodnotit plnění dlouhodobých plánů rozvoje IPPC.

Budoucí cíle

- Podporovat konání akcí u příležitosti Mezinárodního roku zdraví rostlin (IYPH) 2020, které bylo prodlouženo do roku 2021 s hlavním cílem zvýšit povědomí veřejnosti i politiků o významu zdraví rostlin k zajištění bezpečnosti potravin, ochrany životního prostředí a biodiverzity a udržitelného hospodářského rozvoje.
- Zaměřit se především na akce, které jsou cílené hlavně na laickou veřejnost s cílem přiblížit rostlinolékařství nikoliv jen z pohledu používání přípravků na ochranu rostlin.
- Zapojit experty ČR do programů v oblasti zkvalitnění a zefektivnění produkce osiv, dodávky přípravků na ochranu rostlin a souvisejícího know-how.

5) Biodiverzita a rostlinná výroba, biologická bezpečnost

Zasedání Komise FAO pro genetické zdroje ve výživě a zemědělství se účastní MZe, VÚŽV, VÚRV a ÚHÚL. Komise mimo jiné zpracovává Zprávu o globálním stavu genetických zdrojů a zajišťuje implementaci Nagojského protokolu. Tyto aktivity mají přesah rovněž do oblasti lesnictví (zapojení též VÚLHM) a akvakultury, pro které je management genetických zdrojů

zásadním předpokladem. Výzkumné instituce disponují expertízou v oblasti genetických zdrojů rostlin, živočichů i genetických zdrojů lesnických. ČR pravidelně uplatňuje své know-how a experty (MŽP, VÚRV, VÚŽV, VÚLHM) během workshopů spolupořádaných s FAO.

Budoucí cíle

- Nabídnout pořádání kurzů v této oblasti pro partnerské země na základě dohody mezi ČR a FAO, které by navázaly na úspěšnou spolupráci a realizaci workshopů v předchozích letech tematicky zaměřených na biologickou rozmanitost, odhad a řízení rizik spojených s využíváním geneticky modifikovaných organismů a na praktické aspekty plnění mezinárodních závazků.
- Podporovat zapojení nejen státního, ale i soukromého sektoru a prozkoumat možnosti spolufinancování iniciativ ČR z mezinárodních zdrojů, pro něž je FAO implementační agenturou.

IV. Strategické cíle

Aktivní zapojení ČR do činnosti FAO probíhá **na několika úrovních**:

1. účast na práci FAO v řídicích, výkonných a dalších orgánech,
2. zajištění českého předsednictví v Radě EU (CZ PRES 2022),
3. poskytnutí finančních příspěvků do rozpočtu FAO,
  - členské příspěvky, které vyplývají přímo z členství ve FAO,
  - dobrovolné příspěvky na aktivity ČR (workshopy, příspěvky na aktuální projekty FAO),
4. sdílení a čerpání informací o celosvětovém vývoji zejména v oblasti zemědělství a potravinářství,
5. přímé zapojení českých expertů a subjektů do realizovaných projektů.

1. Účast ČR na práci FAO v řídicích, výkonných a dalších orgánech

Základem zlepšení a vyššího zapojení ČR ve spolupráci s FAO je aktivní účast na pravidelných zasedáních řídicích, výkonných a dalších orgánů, případně na zasedáních ad hoc konferencí a akcí. Mimo hájení zájmů a pozic ČR a EU a podílení se na stanovení strategií a rámcových plánů jsou zasedání důležitá pro získávání informací a kontaktů pro návaznou činnost. Prioritou je zapojení do regionálních orgánů spadajících do gesce Regionální úřadovny FAO v Budapešti a spolupráce s experty této kanceláře.

Budoucí cíle

- Podpořit větší zapojení do odborných pracovních skupin jednotlivých výborů, ve kterých lze vhodně prezentovat českou expertízu ze strany českých odborníků a vědeckých institucí. Širší zapojení je diskutováno v rámci zasedání Českého výboru pro spolupráci s FAO.

- Získávat kontakty na zahraniční partnery, zejména z rozvojových zemí a využívat platformu pro diskusi nad dalším směřováním české zahraniční spolupráce.
- Zapojovat se do rozhodovacích procesů FAO na ministerské/ náměstkovské úrovni, expertní úrovni či prostřednictvím SP při FAO během zasedání:
  - Konference FAO;
  - Evropské regionální konference FAO;
  - Evropské komise pro zemědělství (ECA);
  - Rady FAO;
  - Výboru pro světové potravinové zabezpečení;
  - zasedání technických výborů;
  - celé řady statutárních orgánů – viz příloha č. 2.;
  - ad hoc konferencí a akcí na aktuální témata (např. Food Systems Summit 2021).

Konkrétní kroky k dosažení cílů:

- Zajistit účast expertů MZe a ÚZEI na zasedání Výboru pro zemědělství a Výboru pro komodity.
- Zvýšit zapojení expertů do komise Codex Alimentarius.
- Zvýšit zapojení expertů do odborných pracovních skupin jednotlivých výborů, zejména na regionální úrovni s možným dopadem na rozvíjení spolupráce s Regionální úřadovnou FAO.

2. Zajištění českého předsednictví v Radě EU (CZ PRES 2022)

Vzhledem k českému předsednictví Radě EU v 2. pol. 2022 bude ČR výrazně zapojena do aktivit FAO, a to již přípravou programu tří předsednictví EU v roce 2021 ve spolupráci s Francií a Švédskem a úzkou spoluprací s oběma zeměmi během jejich předsednictví. Předsednictví bude zahrnovat celou škálu činností, která se dá rozdělit na dvě základní oblasti:

- 1) **V rámci Rady EU v Bruselu** předsedat pracovním skupinám Rady, které mají přímou návaznost na přípravu jednotných pozic zemí EU pro zasedání výborů a orgánů FAO (pracovní skupiny pro koordinaci FAO (AgriFAO), rybníctví, lesnictví, komodity).
- 2) **V rámci zastupování ČR ve FAO v Římě** řídit koordinaci pozic EU v průběhu celého procesu přípravy a během vlastních zasedání, a negociace jak s FAO, tak i s ostatními zeměmi při finalizaci výstupních zpráv a dokumentů z těchto zasedání.

Předsednictví ČR v EU se zaměří na naplňování jak českých, tak unijních priorit. Paradigmatem, který bude ovlivňovat nejen české předsednictví, bude vypořádání se s pandemií COVID-19.

Mezi hlavní priority a budoucí cíle v rámci CZ PRES patří:

- hospodárnost a efektivní využívání finančních prostředků FAO;

- zlepšování transparentnosti organizace a její struktury;
- implementace vodítek pro agroekologii a výživu;
- digitalizace zemědělství a zemědělského obchodu;
- následné kroky navazující na Summit k potravinovým systémům, který se bude konat v roce 2021;
- adaptace zemědělství a lesnictví na změnu klimatu a naplňování Agendy 2030;
- důraz na řešení mezisektorových problémů, např. odlesňování a degradace lesů ve světě;
- v návaznosti na případné přijetí strategií EU v oblasti zemědělství, biodiverzity a lesnictví usilovat o jejich racionální promítnutí do mezinárodního kontextu.

V rámci CZ PRES bude ČR zastupovat EU například na jednání **Výboru pro lesnictví**, který je zpravidla organizován každé dva roky a termín připadá na rok 2022. S ohledem na zaměření FAO a současné otázky je pravděpodobné, že mezi témata zasedání Výboru v roce 2022 bude patřit podpora udržitelného hospodaření v lesích, stav světových lesů, ekonomické a sociální aspekty lesnictví, změny ve využívání půdy, posílení opatření proti odlesňování ve světě, udržitelná zemědělská produkce, vytvoření spotřebitelských řetězců komodit nezatížených odlesňováním a biodiverzita v lesích.

V návaznosti na horizontální otázky bude zapotřebí sledovat projednání relevantních otázek v dalších výborech FAO a s ohledem na předpokládaný termín zasedání Výboru v roce 2022 bude nutné postup úzce koordinovat s FR PRES, které bude pozice a vystoupení za EU připravovat.

Byla také zahájena příprava na CZ PRES pro jednání **Codexu Alimentarius** kde se během předsednictví Radě EU očekává zasedání až osmi plenárních výborů (např. Komise Codexu Alimentarius, hygiena potravin, rezidua veterinárních léčiv v potravinách, FAO/WHO koordinační výbor pro Evropu, antimikrobiální rezistence). Vzhledem k pandemii COVID-19 však došlo k posunutí zasedání jednotlivých plenárních výborů a nelze tak s určitostí předjímat, které konkrétní výbory budou v rámci CZ PRES zasedat, což ztěžuje přípravu expertů.

V oblasti **genetických zdrojů** se bude spolupráce a CZ PRES věnovat oblastem „Rostliny, Lesy, Živočichové“. Bude probíhat spolupráce mezi zemědělstvím a životním prostředím na podpoře jednotné evropské strategie konzervace genofondu. Plodinám příbuzné plané druhy rostlin a staré krajové odrůdy jako genetické zdroje pro šlechtění jsou styčným bodem mezi rezorty. Na EU úrovni bude ČR podporovat spolupráci a koordinaci konzervace genofondů mezi DG AGRI a DG ENVI.

ČR bude koordinovat aktivity CZ PRES v Radě EU i se členy Evropské regionální skupiny FAO (ERG) a využije jejich vstupy a podporu.

3. Zvýšení efektivity vynakládaných prostředků do FAO

Plátcem dobrovolných příspěvků ČR je MZV a odborným garantem a navrhovatelem projektů je Ministerstvo zemědělství. V rámci projektů jsou realizovány odborné semináře k mnoha tématům. Od roku 2010 do roku 2019 poskytla ČR touto formou prostřednictvím českého svěřenského fondu téměř 24 mil. Kč. V minulosti byly uspořádány workshopy k lesnické (téma:

lesnická politika a lesní genetické zdroje v adaptaci na změnu klimatu) a myslivecké problematice a k problematice geneticky modifikovaných organismů a biodiverzity. S těmito aktivitami ve vybraných prioritních oblastech a jejich financováním se počítá i v následujícím období. V roce 2020 byly workshopy kvůli epidemiologické situaci zrušeny.

Finance ve výši 4 mil. Kč původně navržené k financování realizace odborných seminářů byly po dohodě s MZV v roce 2020 poskytnuty na podporu projektu FAO „Asistence vládě Zambie v boji proti výskytu slintavky a kulhavky“, do kterého se výhledově mohou zapojit i experti z ČR.

Budoucí cíle

- Zvýšení efektivity činnosti FAO.
- Poskytovat cílené účelové příspěvky na realizaci odborných seminářů (*pozn. na rok 2021 se plánují tři workshopy v oblastech lesního hospodářství, chovu a šlechtění dobytka a udržitelného rybářství*).
- Poskytovat účelové příspěvky na realizaci konkrétních projektů nebo do svěrenských fondů z rozpočtu MZV, z nichž budou následně financovány projekty s přednostní účastí českých subjektů.
- Podporovat české instituce a vysoké školy v uzavírání memorand o spolupráci, která vymezi oblasti a modalitty spolupráce mezi organizacemi a FAO.

Konkrétní kroky k dosažení cílů:

- ČR bude spolu s partnery z EU usilovat zejména prostřednictvím jednání Konference a Rady FAO o nezvyšování rozpočtu FAO a o účelné vynakládání prostředků.
- Podpořit alokací dobrovolných příspěvků organizaci workshopů v perspektivních oblastech spolupráce s FAO – viz sektorové priority.
- Postupně navyšovat počet konaných workshopů a s ohledem na to navyšovat alokaci prostředků formou dobrovolných příspěvků ze strany MZV.
- V případě potřeby podporovat poskytování dobrovolných příspěvků ČR ze strany MZV na aktuální projekty FAO v partnerských zemích v souladu se zájmy a prioritami ČR a zapojením českého know-how.
- Zapojit ČR do projektů FAO financovaných mezinárodními donory.
- Zapojit ČR ve spolupráci s MZV a ČRA do delegované rozvojové spolupráce EU ve vybraných zemích.
- Zajistit synergii spolupráce s FAO v rámci proexportních aktivit.

4. Sdílení a čerpání informací o celosvětovém vývoji zejména v oblasti zemědělství a potravinářství

FAO soustřeďuje velká množství statistických dat o vývoji světového zemědělství, rybolovu a lesnictví, o výrobě potravin a i o světovém obchodu. Zaměstnanci FAO tato data zpracovávají do ucelených statistických souborů a rovněž připravují tematické publikace a výroční přehledy a analýzy. Tato volně dostupná data jsou významným zdrojem informací pro utváření národních politik i pro odbornou veřejnost.

Pokud jde o informační funkce organizace, zpravidla všechny vládní, nevládní nebo akademické instituce ČR využívají informační systémy FAO udávající přehled o vývoji zemědělské produkce v jednotlivých členských zemích i na světových komoditních trzích.

ČR v souladu se svým členstvím v EU **dodává statistické informace** a data do databáze Eurostat, jež jsou dále poskytovány evropským úřadem organizace FAO. V některých případech, jako je zahraniční obchod s určitými komoditami, si FAO může vyžádat pravidelné přehledy obchodní výměny členských států, které z pozice garanta společné obchodní politiky EU poskytuje Evropská komise.

ČR, například odbor zahraničně obchodní spolupráce MZe a Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), využívají data FAO pro vyhodnocování vývoje zahraničního obchodu a pro hodnocení zemědělské a obchodní politiky partnerských zemí. Data tak slouží jako základní podklady pro zemědělská a obchodní bilaterální jednání a pro vystupování ČR v rámci EU.

Od roku 2003 si ČR každoročně připomíná Světový den výživy (World Food Day, slaví se 16. října) jako výročí založení FAO. V této souvislosti je z prostředků MZe ve spolupráci s odbornou veřejností a výzkumnou sférou každoročně organizován seminář na aktuální témata politiky FAO v závislosti na vyhlášení mezinárodních roků se zemědělskou tematikou. Vzdělávací seminář při Světovém dni výživy je využíván k propagaci aktuálních témat FAO, podpoře prioritních oblastí dle Strategie a informování odborné veřejnosti. Světový den výživy je rovněž vnímán jako příležitost pro osvětu v oblasti zdravého stravování. V roce 2020 bylo jako téma vyhlášeno zdraví rostlin a pro rok 2021 bylo určeno téma ovoce a zeleniny a potřeby zvýšení jejich spotřeby.

Budoucí cíle

- Nadále zohledňovat a využívat statistická data FAO v činnosti MZe a ÚZEI.
- Pokračovat v organizaci Světového dne výživy a zapojovat širší plénum přednášejících i účastníků.

Konkrétní kroky k dosažení cílů:

- Spolupracovat nadále s odbornou sférou na organizaci seminářů při příležitosti Světového dne výživy. Využít akcí k propagaci aktuálních témat činnosti FAO a témat „světových dnů a roků“, které souvisejí se zemědělstvím a výživou a také k rozšíření povědomí o činnosti organizace a zapojení ČR.

5. Přímé zapojení českých expertů a subjektů do realizovaných projektů

V rámci řídicích struktur FAO je dle klasifikace FAO (založené na výši členských příspěvků jednotlivých ČS) ČR dostatečně personálně zastoupená ve funkcích v ústředí i v regionech. Kvóta pro ČR na počet expertů s trvalým kontraktem je stanovena na 4 až 7. Ve strukturách FAO nyní pracuje 7 českých expertů s trvalým kontraktem, z toho čtyři v Římě a další v regionálních a sub-regionálních úřadovnách - jeden v Turecku, jeden v Jižní Africe a jeden v Botswaně. Dalších pět expertů je zaměstnáno externě na kontrakt na dobu určitou, z toho dva přímo v Římě a tři v České republice.

Členství ve FAO má pro ČR význam rovněž z hlediska nepřímé podpory exportu zemědělských komodit a zpracovatelských technologií i propagace českých znalostí a zkušeností formou dodávek a propagace materiálu, technologií a know-how.

V roce 2015 se poprvé ve větší míře a v otevřeném výběrovém řízení podařilo uplatnit české firemní know-how v rámci organizace, když česká firma získala zakázku v oblasti likvidace prošlých pesticidů v rámci projektu "Bezpečnostní opatření a odstranění nebezpečných chemických odpadů v Moldavsku". Zakázka FAO ve výši 1 mil. USD byla financována ze zdrojů Globálního fondu životního prostředí (GEF – Global Environment Facility)¹. Realizující společnost i další firmy na spolupráci navázaly a zajišťovaly další projekty i v následujících letech, kdy se částky za dodávky od českých firem pohybovaly v řádech statisíců dolarů (2018 - 623 000 USD, 2019 - 459 000 USD).

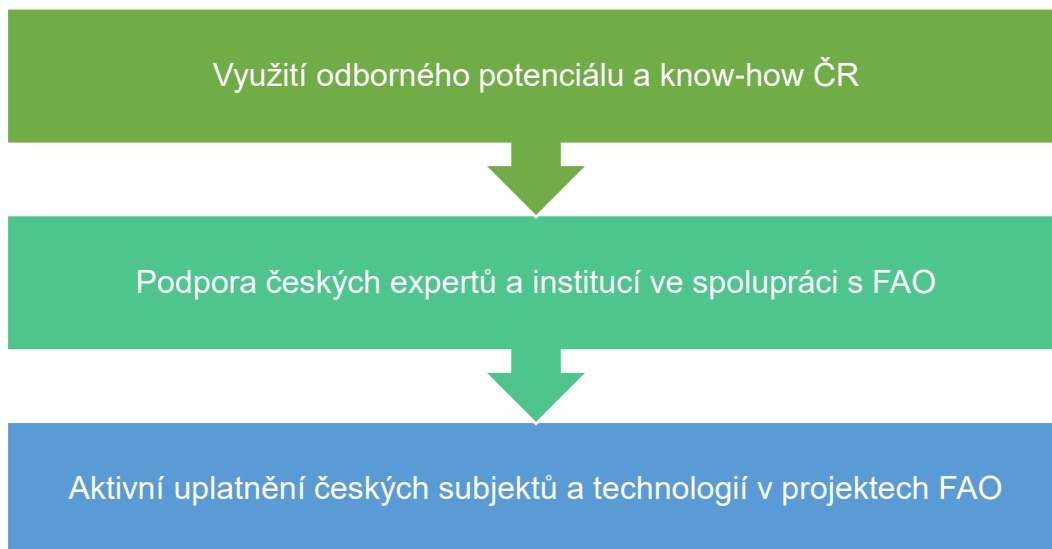
Budoucí cíle

- Usilovat o využití odborného potenciálu a know-how ve strukturách a projektech FAO a podporovat spolupráci mezi FAO a českými firmami, odbornou veřejností a výzkumnými subjekty.
- ČR podpoří účast českých odborníků na jednáních výborů FAO a experty a instituce, kteří se účastní výběrových řízení na pracovní pozice nebo realizaci zakázek pro FAO.
- ČR se zaměří na prosazování českých subjektů přes regionální či místní kanceláře FAO v prioritních zemích, kde může navázat na předchozí úspěšné bilaterální projekty, aktivity EU a místní zastoupení a kontakty české ZRS.
- Prostřednictvím Stálého představitele při FAO, informací z ústředí i místních zastoupení FAO a za asistence zastupitelských úřadů bude ČR aktivně vyhledávat možnosti uplatnění českého know-how a technologií.
- Monitorovat aktivity jednotlivých národních i mezinárodních donorů FAO a možnosti participace českých subjektů na jednotlivých financovaných aktivitách vč. využití příspěvku ČR do rozpočtu EU, do Globálního fondu životního prostředí a dalších organizací, které prostřednictvím FAO realizují své záměry.

---

¹ ČR patří mezi přispívající země do GEF i v současném období 2018 – 2022 díky příspěvkům z rozpočtové kapitoly Ministerstva životního prostředí.

Konkrétní kroky k dosažení cílů:

- Aktivně vyhledávat příležitosti ze strany SP ČR ve FAO a budovat a využívat kontakty s českými experty ve FAO.
- Umožnit institucím a firmám přímé jednání se zástupci FAO za asistence SP ČR při FAO.
- Podporovat jednání o spolupráci a uzavírání memorand mezi českými univerzitami, výzkumnými institucemi a FAO.
- Dále podporovat české firmy a experty v jejich přístupu k dodávkám služeb a materiálů pro FAO.
- Podporovat na úrovni MZE, MZV a ČRA realizaci projektů delegované spolupráce EU ve spolupráci s FAO.
- Pokračovat v propagaci a sdílení informací o možnostech zapojení do projektů FAO.
- Využívat zkušeností firem a institucí z realizace projektů české ZRS.
- Průběžně aktualizovat databázi českých subjektů s potenciálem budoucí spolupráce s FAO a propagovat jejich služby směrem k partnerům z FAO.

V. Přílohy a seznam zkratk

PŘÍLOHA 1 - Bližší informace k organizaci FAO

Poslání FAO

FAO je specializovaná agentura OSN, která byla založena dne 16. října 1945 jako reakce mezinárodního společenství na stav zemědělství a potravinového zabezpečení po druhé světové válce. Primárním a hlavním posláním organizace je odstranění hladu a chudoby ve světě a zajištění pravidelného přístupu všech lidí k dostatečnému množství kvalitních potravin tak, aby mohli vést aktivní a zdravý život. FAO definuje jako tři hlavní priority svých aktivit:

- 1) celosvětové vymýcení hladu, podvýživy a nedostatku potravin;
- 2) odstranění chudoby a příprava reforem, směřujících k zajištění všeobecného ekonomického a sociálního růstu;
- 3) udržitelné nakládání s přírodními zdroji, včetně půdy, zásob vody a hospodaření s ní a s genetickými zdroji.

Cíle

V platnosti jsou **strategické cíle FAO**:

- přispět k eradikaci hladu, nedostatku potravin a podvýživy;
- zvýšit a zlepšit poskytování zboží a služeb ze zemědělství, lesnictví a rybářství udržitelným způsobem;
- snížit rurální chudobu; umožnit vznik otevřenějších a efektivnějších zemědělských a potravinářských systémů na místní, národní a mezinárodní úrovni a;
- zvýšit odolnost vůči hrozbám a krizím.

Strategické cíle doplňují **regionální priority**. V rámci evropského regionu byly schváleny následující:

- posílení potravinového zabezpečení a výživy;
- politické poradenství vládám na podporu udržitelného zintenzívnění hospodaření malých farem;
- řízení přírodních zdrojů, včetně zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně;
- bezpečnost potravin a kontrola přenosu chorob zvířat a škůdců a chorob rostlin;
- politická a institucionální podpora vstupu členských států do regionálních a globálních organizací pro obchod, standardizaci a hospodářskou spolupráci.

Evropské regionální priority FAO doplňují dvě **regionální iniciativy – podpora rodinných a drobných farem a rozvoj obchodu a regionální integrace**. Dalšími významnými oblastmi práce FAO v regionu Evropy a střední Asie je řízení rizik v oblasti fyto-sanitární, veterinární

a bezpečnosti potravin, hospodaření s přírodními zdroji, adaptace na změnu klimatu a zachování rostlinných a živočišných genetických zdrojů.

Struktura a management organizace

Členy FAO je v současné době 194 států, EU a 2 přidružená území (Faerské ostrovy a Tokelau). Členské státy FAO jsou rozděleny do 7 regionálních skupin, v rámci nichž se utvářejí společné pozice ke klíčovým dokumentům i kandidaturám. Dále se členské státy dělí do dvou hlavních skupin: OECD – včetně Ruska (vyspělé) a G77 + Čína (rozvojové).

V čele FAO stojí **generální ředitel** s rozsáhlými pravomocemi, nejvyšším řídicím orgánem FAO je **Konference členských států**, jejíž zasedání se koná vždy jednou za dva roky. Jejím hlavním posláním je schvalování předložených návrhů managementu FAO včetně programu práce a rozpočtu, rekapitulace aktivit FAO, přijetí doporučení členským zemím a mezinárodním organizacím v záležitostech spadajících do působnosti FAO a další strategická rozhodnutí. Konference též volí **Radu FAO**, která má 49 členů a je řídicím a kontrolním orgánem FAO mezi zasedáními Konference.

Dalšími řídicími orgány FAO (Governing Bodies) mimo Konferenci a Radu jsou jednotlivé **Regionální konference** (zasedají jednou za dva roky), specializované výbory Rady FAO (Finanční výbor (FC), Programový výbor (PC) a Výbor pro ústavní a právní záležitosti (CCLM)), technické výbory (Výbor pro zemědělství (COAG), Výbor pro komodity (CCP), Výbor pro rybařství (COFI) a Výbor pro lesnictví (COFO)).

Speciální postavení dané reformou z roku 2009 má **Výbor pro světové potravinové zabezpečení (CFS)**, který je hlavním fórem v rámci systému OSN pro problematiku potravinového zabezpečení. Schéma řídicích orgánů FAO je uvedeno níže.

Do specializovaných výborů Rady FAO jsou voleni **zástupci zemí** (stálí představitelé při FAO) jednotlivých regionálních skupin na základě proporcionality a po vnitřní dohodě a působí v těchto výborech zejména v rámci své osobní expertízy. Členy technických výborů a Výboru pro světové potravinové zabezpečení jsou automaticky všechny členské státy FAO.

Pro jednotlivé oblasti činnosti FAO fungují **statutární orgány** (Statutory Bodies) a orgány mezinárodních úmluv, kterým FAO poskytuje mimo jiné zázemí formou umístění sekretariátu. Mnohé tyto orgány jsou založeny na spolupráci s dalšími mezinárodními organizacemi. Významné statutární orgány, ve kterých je prostor pro působení ČR, jsou uvedeny v příloze.

Vnitřní organizační struktura FAO se skládá z několika odborně zaměřených úseků:

- Zemědělství a ochrana spotřebitele
- Ekonomický a sociální rozvoj
- Rybolov a akvakultura
- Lesnictví
- Management přírodních zdrojů
- Technická spolupráce

Důležitým prvkem v činnosti FAO je její decentralizace a přiblížení expertízy partnerským zemím a organizacím. ČR by měla navázat kontakty na všech úrovních zastoupení FAO tak, aby mohla co nejlépe uplatnit své zájmy a podpořit zapojení českých subjektů do aktivit FAO.

FAO disponuje úřadovny na několika úrovních (Regional a Sub-regional Offices). Seznam úřadoven je uveden v příloze. Hlavní úlohou **regionálních úřadoven**, jejichž vedením jsou pověřeni asistenti (zástupci) generálního ředitele FAO, je identifikace, plánování a implementace prioritních aktivit FAO v regionech. Ve spolupráci s ústředím FAO tyto priority navrhuje k zařazení do programu práce a rozpočtu FAO. Úřadovny rovněž implementují schválené programy a provádějí jejich monitoring a vyhodnocení. Sub-regionální úřadovny spolupracují úzce s regionálními úřadovny, kterým jsou podřízeny a zajišťují činnosti regionálních úřadoven na nižším stupni.

Dále FAO disponuje **místními kanceláři** (Country Offices), které přímo asistují vládám s vytvářením politik, programů a projektů, které přispívají k boji proti hladu a podvýživě na národní úrovni. Asistují při rozvoji zemědělství, rybníkářství i lesnictví a při zajištění udržitelného využívání zdrojů. Na místě formulují a implementují projekty FAO a komunikují s příjemci, donory a dalšími aktéry. Asistují i v případě krizí a živelných katastrof, které zasahují zemědělský sektor. Slouží rovněž jako propagační a znalostní kancelář FAO v dané zemi. Místní kanceláře jsou zodpovědné za přípravu aktuálních informačních materiálů a zpráv o situaci v teritoriu. V zájmovém regionu ČR nalezneme místní kanceláře například v Albánii, Srbsku, Moldavsku, Gruzii, Arménii, Kyrgyzstánu a Ázerbájdžánu.

Poslední typ kanceláří jsou **propojovací kanceláře** (Liaison Offices), které byly vytvořené na místech, kde působí hned několik zastoupení organizací OSN a dalších mezinárodních a významných neziskových organizací (např. Brusel). Tyto kanceláře monitorují vývoj týkající se potravin, výživy a zemědělství a zastupují FAO na relevantních jednáních.

V rámci reformy a probíhajícího procesu decentralizace FAO se postupně zvyšují kompetence regionálních kanceláří a jim podřízených sub-regionálních kanceláří a místních zastoupení FAO i v rámci nákupu zboží a služeb.

Popis současné situace ve FAO

Generálním ředitelem FAO je Qu Dongyu z Číny, který byl zvolen na 41. zasedání Konference FAO v roce 2019 a nastoupil do funkce 1. srpna 2019. Jeho dosavadní působení je obecně vnímáno pozitivně, především ze strany mnoha rozvojových zemí. EU, USA a další členské země zejména z Evropy vnímají nového ředitele s určitými výhradami, přesto následující měsíce a roky výkonu jeho funkce budou rozhodující.

Současné vedení organizace prosazuje spolupráci „jih-jih“ a zaměřuje se na programy spolupráce se středně příjmovými státy. Pro ČR tento trend může být pozitivní vzhledem k tomu, že prioritními státy ZRS ČR jsou většinou právě středně příjmové státy a je zde rovněž vyšší šance na následnou komerční návaznost.

V posledních letech se organizace ve zvýšené míře věnuje podpoře udržitelného zemědělství a rozvoji venkova, dlouhodobé strategii zvyšování produkce potravin, kvalitě potravin a jejich bezpečnosti, a to s důrazem na zmírňování následků klimatické změny, ochranu životního prostředí a řízené čerpání přírodních zdrojů. Prioritou FAO je plnit požadavky na výživu jak současných, tak příštích generací prosazováním rozvoje, který nepoškozuje životní prostředí

a je technicky přijatelný, ekonomicky životaschopný a sociálně akceptovatelný. FAO se nově začíná intenzivně věnovat problematice digitalizace a jejího využití v zemědělství. Organizace se rovněž ve větší míře orientuje na problematiku sociální ochrany jako prostředku pro boj s hladem a chudobou. Rovněž je nově vedle potravinového zabezpečení kladen větší důraz na problematiku výživy nejen v rozvíjejících se státech (podvýživa), ale i v rozvinutých (obezita).

Zapojení ČR v orgánech FAO

Konference členských států je nejvyšším orgánem organizace FAO. Konference se zpravidla schází jedenkrát za dva roky a jejím hlavním posláním je určit strategii dalšího směřování FAO a schválit rozpočet. Jednání v souběžných komisích jsou věnovaná přijetí zpráv ze zasedání jednotlivých regionálních konferencí a odborných výborů FAO. Jsou projednávány programové, rozpočtové, ústavně právní, finanční a administrativní záležitosti. 41. zasedání se uskutečnilo ve dnech 22. - 29. června 2019. Hlavním tématem zasedání byla volba nového generálního ředitele FAO. Mimo normativní činnost bude zasedání Konference využito pro vytváření kontaktů a identifikaci potenciálních příležitostí pro spolupráci s FAO a členskými zeměmi i pro zapojení českých subjektů.

Evropská regionální konference FAO je dle ústavy FAO řídicím orgánem, na kterém mají členské státy možnost vyjádřit svůj názor na další směřování regionálních aktivit. Přípravným orgánem zasedání Evropské regionální konference je Evropská komise pro zemědělství, které se účastní MZe na expertní úrovni. Zasedání Regionální konference se pak tradičně účastní smíšená delegace vedená zástupcem MZe. Evropská regionální konference se měla konat 5. - 7. května 2020 v Taškentu v Uzbekistánu, ale byla kvůli pandemii COVID-19 přesunuta do druhé poloviny roku 2020 do virtuální podoby. V rámci jednání regionální konference bude ČR usilovat o dialog se členskými státy a koordinaci s partnery z EU regionu a v návaznosti na něj o tvorbu vhodných regionálních aktivit FAO, do kterých se bude moci ČR zapojit.

Evropská komise pro zemědělství (ECA) je přípravným orgánem Evropské regionální konference FAO. ECA asistuje členským státům v regionu při spolupráci na zemědělských otázkách včetně výzkumu, vzdělávání, výživy a zemědělské ekonomiky, které nespádají do působnosti Výboru pro komodity. Podporuje a usnadňuje spolupráci mezi příslušnými mezinárodními, vládními a nevládními organizacemi v oblasti zemědělství a vydává doporučení v rámci své geografické a technické kompetence. ECA zasedá každé dva roky a připravuje Evropskou regionální konferenci FAO. Stálý představitel při FAO a WFP je členem Výkonného výboru ECA na dva roky od října 2019 a má tak aktuálně přímý přístup k informacím a plánům na spolupráci FAO se státy Evropské regionální skupiny.

Rada FAO je řídicím a kontrolním orgánem FAO mezi zasedáními Konference. V současné době ČR není jejím členem, v minulosti zasedala ČR v Radě FAO v letech 2001 – 2003 a 2014 - 2017. Rada FAO se koná obvykle 2 - 3x ročně. Pro přípravu dokumentů k předložení Radě FAO slouží její specializované výbory (Finanční výbor (FC), Programový výbor (PC) a Výbor pro ústavní a právní záležitosti (CCLM)), do kterých jsou voleni zástupci zemí (stálí představitelé při FAO) jednotlivých regionálních skupin na základě proporcionality a působí v těchto výborech zejména v rámci své osobní expertízy. Stálý představitel ČR není aktuálně členem specializovaných výborů FAO.

Zasedání **Výboru pro světové potravinové zabezpečení** (CFS) je hlavním fórem a nejobsáhlejší mezinárodní a mezivládní platformou v rámci systému OSN pro všechny zúčastněné strany pro problematiku potravinového zabezpečení a také zdrojem informací a studií na téma potravinového zabezpečení a výživy. Výbor se zabývá trvale udržitelným rozvojem zemědělství a potravinářství a ve vztahu k dalším oblastem, například k prevenci fytozoonózních hrozeb. Do jednání je zapojen i neziskový sektor, soukromé firmy a privátní nadace. ČR se v posledním období účastní na expertní úrovni (expert MZe a SP při FAO) a výstupy využívá pro plánování aktivit v oblasti rozvojové a humanitární spolupráce.

Zasedání **Výboru pro zemědělství** (COAG) a **Výboru pro komodity** (CCP) projednává informace o vývoji v oblasti chovu hospodářských zvířat, rostlinné výroby a výživy respektive situaci na agrárních trzích a jejímu budoucímu vývoji s přihlédnutím k politickým jednáním, klimatickým změnám a návaznému vývoji produkce potravin ve světě. Tato zasedání jsou přínosná zejména pro rozvojové státy a ČR se jich doposud účastnila na úrovni Stálého představitele při FAO.

Zasedání **Výboru pro rybníkářství** (COFI) projednává mezinárodní směrnice pro zajištění udržitelnosti rybolovu, instrumenty pro boj proti nelegálním rybolovným aktivitám a opatření pro regulaci vnitrozemského komerčního rybolovu. Hlavním zájmem ČR je projednávání problematiky sladkovodní akvakultury, a proto se účastní i specializovaných odborných zasedání v této oblasti. Zasedání je odborně zaštitěno experty sekce lesního hospodářství MZe.

Účast na zasedání **Výboru pro lesnictví** (COFO) a Evropské lesnické komise je zajištěna zástupci Sekce lesního hospodářství MZe, Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL) a Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti (VÚLHM). Na globální úrovni podporuje ČR vedoucí postavení FAO v rámci Partnerství pro spolupráci v lesnictví (Collaborative Partnership on Forests), které je součástí Mezinárodního uspořádání pro lesy a poskytuje technickou podporu Fóru OSN pro lesy. Výbor se zaměřuje na Cíl udržitelného rozvoje 15 - Život na souši, především ve vztahu k podcílí, který se zabývá udržitelným hospodařením se všemi typy lesů, odlesňováním a obnovou lesů na celém světě. FAO pravidelně vydává zprávu o stavu světových lesů, na které se výbor také podílí. V minulosti se Výbor zabýval i zapojením FAO do vyjednávání o právně závazné dohodě o lesích v Evropě, přičemž vyjednávací proces byl přerušeno odstoupením Ruské federace z vyjednávání na úrovni EHK OSN, avšak FAO by mělo v budoucnu hrát významnou roli v případě vyjednávání o mezinárodních dohodách o lesích i při jejich naplňování.

Účast na činnosti **Mezinárodní komise pro topoly a další rychle rostoucí dřeviny pro udržitelný život člověka a udržitelné životní prostředí** je zajišťována pracovníky Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví (VÚKOZ) a VÚLHM. ČR podporuje zefektivnění fungování IPC a po odborné stránce pak zejména rozšiřování znalostí, sortimentu a forem pěstování dřevin pro zlepšování kvality života lidí a ochranu životního prostředí v měnících se klimatických a životních podmínkách. Činnosti a výstupy Komise vytvářejí modelové pěstební systémy – multifunkční plantáže, agrolesnické systémy – které integrují pěstování dřevin a moderní zemědělství.

MZe se v rámci **Komise Codex Alimentarius** účastní plenárních zasedání a pracovních skupin, které považuje za prioritní (např. Komise CA, Výbor pro obecné principy, Výbor pro metody odběru vzorků a analýzy, pracovní skupina pro systémy kontroly potravin a dalších). Hlavním posláním Codex Alimentarius je zajistit kvalitní, bezpečné potraviny pro spotřebitele a spravedlivý celosvětový obchod s potravinami, který prosazuje prostřednictvím

potravinových norem, kodexů správné praxe a dalších. Kodexové normy jsou většinou podkladem pro tvorbu národních a regionálních zákonů a právních předpisů a odvolává se na ně také Světová obchodní organizace (World Trade Organization - WTO) při mezinárodních obchodních jednáních. Česká republika se zapojuje do relevantních pracovních skupin, které z hlediska zaměření považujeme za prioritní. Za ČR se v posledním období účastní vedoucí pracovníci odboru potravinářského MZe.

Na základě principů Mezinárodní úmluvy o ochraně rostlin (IPPC) jsou tvořeny a na zasedáních **Komise FAO pro fytozdraví (CPM)** schvalovány mezinárodní standardy regulující obchod s rostlinnými komoditami, které jsou podkladem pro národní legislativu včetně fytozdraví předpisů EU. Zasedání Komise se účastní společně zástupci MZe a Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ). Tématem Komise je ochrana pěstovaných a volně rostoucích rostlin před škodlivými organismy, což souvisí se zachováním udržitelného zemědělství, zvýšením bezpečnosti potravin, celosvětového potravinového zabezpečení a ochranou životního prostředí. 15. zasedání CPM, kde měla být i schválena strategie IPPC na období 2020-2030, bylo s ohledem na pandemii COVID-19 přeloženo na rok 2021. Rok 2020 byl vyhlášen jako Mezinárodní rok zdraví rostlin (International Year of Plant Health, IYPH) s cílem zvýšit povědomí veřejnosti i politiků o významu zdraví rostlin k zajištění bezpečnosti potravin, ochrany životního prostředí a biodiverzity a udržitelného hospodářského rozvoje. Kvůli COVID-19 musela být většina fyzických akcí zrušena, některé byly přesunuty do virtuálního prostoru a na sociální sítě. Vzhledem k oficiálnímu prodloužení IYPH mohou být aktivity přesunuty do roku 2021.

Komise pro genetické zdroje ve výživě a zemědělství se účastní MZe, Výzkumný ústav živočišné výroby (VÚŽV), Výzkumný ústav rostlinné výroby (VÚRV) a ÚHÚL. Ministr zemědělství jmenuje Národní koordinátory - za genetické zdroje živočichů, rostlin, mikroorganismů a lesnictví. Projednává strategické dokumenty, jako akční plán a globální zprávy o stavu genetických zdrojů (v současnosti se připravuje 3. zpráva o globálním genofondu rostlin, do níž dodává za ČR podklady Genová banka VÚRV, která poskytuje kompletní data ze svého národního informačního systému genetických zdrojů rostlin GRIN Czech) a problematiku implementace legislativních závazků (Nagojského protokolu). Další balíček projednávaných dokumentů je spojen s International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture (IT PGRFA). Jedná se o multilaterální systém poskytování genetických zdrojů mezi genovými bankami a dalšími institucemi pro výzkum, vzdělávání a šlechtění (MLS) na základě smlouvy Standard Material Transfer Agreement (SMTA). Poskytování všech rostlinných materiálů z genových bank už několik let funguje výhradně na základě odsouhlasení SMTA. Součástí komise jsou pracovní skupiny pro živočišné, rostlinné, lesní a vodní genetické zdroje. Výše zmínění Národní koordinátoři se naposled zúčastnili 19. zasedání komise pro genetické zdroje v Římě 2019, která se koná 1x za 2 roky. V mezidobích se koná Zasedání pracovní skupiny pro GZ rostlin (Session of the Intergovernmental Technical Working Group on Plant Genetic Resources), kde se řeší konkrétní, technické a aktuální problémy konzervace genofondu. V rámci rostlin bývá v posledních letech na programu „*in situ*“ a „*on farm*“ konzervace.

Komise pro kontrolu slintavky a kulhavky, jejíž zasedání se účastní MZe a Státní veterinární správa (SVS), sleduje aktuální vývoj nálezové situace, umožňuje výměnu informací a školení pro experty o politikách přístupu a praxi při předcházení nálezů. V případě mimořádných událostí Komise aktivuje mechanismus rychlé reakce, podporuje národní vlády

poskytováním vakcín, diagnostických činidel a technických znalostí, nejen pro případ výskytu slintavky a kulhavky, ale také aviární influenzy, afrického moru prasat, nodulární dermatitidy, a dalších nálezů. Komise podporuje přípravu veterinárních expertů pro zvládnutí ohnisek SLAK/AMP v různých zemích světa, nástrojů zaměřených na hodnocení kvality biologické bezpečnosti a práce na národních strategiích v rámci sítě GF-TADs (The Global Framework for the Progressive Control of Transboundary Animal Diseases).

Financování

FAO je financováno svými členy, a to prostřednictvím povinných příspěvků, jejichž konkrétní výše (na dané dvouleté období) je vždy stanovena v průběhu zasedání Konference FAO a současně formou dobrovolných příspěvků z různých zdrojů.

Plánovaný celkový rozpočet FAO na roky 2020-2021 činí 2 875,6 mil. USD. Povinné příspěvky členských států budou souhrnně činit přes miliardu USD (ČR uhradí přes 1,5 milionu USD ročně). Pravidelný rozpočet, který sestává zejména z povinných příspěvků členských států, je pro toto období 1005,6 mil. USD. Další zdroje FAO očekává z dobrovolných příspěvků, jejichž absolutní hodnota je dokonce vyšší (tvoří 61 % rozpočtu FAO) než samotná suma povinných členských příspěvků na rozpočtové období.

EU, jediná organizace, která je přímo členem FAO, nehradí povinné příspěvky do FAO, ale platí pouze příspěvek na krytí administrativních a dalších nákladů spojených se svým členstvím. Nicméně EU je největším přispěvatelem do dobrovolné části rozpočtu FAO a partnerství se stále rozšiřuje. Za poslední tři roky (2017 až 2019) přispěla EU dobrovolným příspěvkem ve výši 795 milionů USD do trust fundů (projektů) implementovaných prostřednictvím FAO.

Realizované projekty a aktivity FAO většinou financuje přibližně z 20 % a zbytek prostředků získává právě formou dobrovolných příspěvků od svých členských států, ze zdrojů EU (například z rozvojových nástrojů EDF, DCI a ENI), příspěvků EBRD² a od dalších multilaterálních organizací či od nadací a fondů, které působí pod jejich záštitou nebo v rámci jejich organizační struktury. FAO se poté na projektech podílí jako implementační agentura. Pouze některé projekty FAO financuje ze 100 %.

Členství ČR v EU a FAO

Česká republika vystupuje na základě svého národního členství ve FAO samostatně, zároveň za všechny členské státy EU vystupuje Evropská komise či daná předsednická země Rady EU, v závislosti na dohodnutých pravomocích (sdílené a výlučné). Vystupování jednotlivých členských států EU ve FAO je koordinováno v pracovní skupině Rady EU a prostřednictvím koordinačních jednání zástupců EU (zejména stálých představitelů při FAO) v průběhu jednotlivých zasedání FAO. Většina pozic má charakter prohlášení korespondujících s pozicemi EU.

---

² DCI – Development Cooperation Instrument - Nástroj pro rozvojovou spolupráci

EDF – European Development Fund Evropský rozvojový fond – nejstarší nástroj EU (1959) – mimo rozpočet EU

ENI - European Neighbourhood Instrument - Nástroj pro vnější partnerství

EBRD - European Bank for Reconstruction and Development - Evropská banka pro obnovu a rozvoj

Náplň práce FAO odpovídá prioritám vnější politiky EU a spolupráce mezi EU a FAO je velmi široká. FAO je využívána jako implementační orgán pro projekty financované z prostředků rozvojových nástrojů EU.

Evropská regionální skupina

Stejně jako ostatní státy EU je ČR členem Evropské regionální skupiny, do které jsou zahrnuty i státy Balkánu, Kavkazu a Střední Asie. Priority jednotlivých regionů jsou diskutovány na zasedáních Regionálních konferencí. Přípravným zasedáním Evropské regionální konference je Evropská komise pro zemědělství, která na expertní úrovni projednává témata k přijetí konferencí.

Historie vztahů ČR s FAO

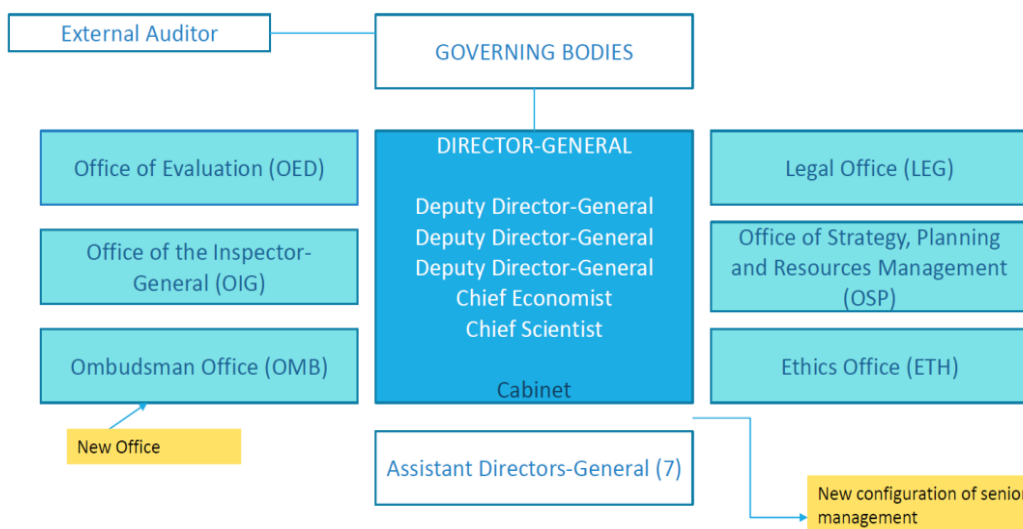
Československo bylo jednou ze zakladatelských zemí FAO, ale v roce 1948 z organizace vystoupilo z politických důvodů, souvisejících s tehdejším bipolárním rozdělením světa. V roce 1969 Československo obnovilo své členství, od roku 1993 je členským státem FAO i Česká republika. ČR patří do regionální skupiny pro Evropu a Střední Asii zahrnující také všechny státy EU, která má svoji úřadovnu v Budapešti.

PŘÍLOHA 2 – Struktura organizace FAO a jednotlivých orgánů

Obr. 1. Schéma řídicích orgánů FAO.

Obr. 2. Nová organizační struktura vedení FAO po reformě v roce 2020.

Významné statutární orgány

- Codex Alimentarius Commission (CX-701) a jednotlivé Codex Committees
- Executive Committee of the Codex Alimentarius Commission (CX-702)
- Joint FAO/WHO Expert Committee on Food Additives (JECFA) (AGN-705)
- Joint FAO/WHO Meeting on Pesticide Management (JMPPM) (AGP-718)

- Joint FAO/WHO Meeting on Pesticide Residues (JMPR) (AGP-716)
- Joint FAO/WHO Meeting on Pesticide Specifications (JMPS) (AGP-717)
- FAO/WHO Coordinating Committee for Europe (CX-706)
- COFI Sub-Committee on Aquaculture (FI-702)
- COFI Sub-Committee on Fish Trade (FI-709)
- Coordinating Working Party on Fishery Statistics (CWP) (FI-751)
- European Inland Fisheries and Aquaculture Advisory Commission (EIFAAC) (FI-727)
- Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture (CGRFA) (DDN-725)
- International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture (ITPGRFA)
- Governing Body of the International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture (AGD-806)
- Intergovernmental Technical Working Group on Animal Genetic Resources for Food and Agriculture (AGA-712)
- Intergovernmental Technical Working Group on Forest Genetic Resources (FO-738)
- Intergovernmental Technical Working Group on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture (AGP-813)
- European Commission for the Control of Foot-and-Mouth Disease (EuFMD) (AGA-701)
- European Commission on Agriculture (ECA) (REU-701)
- European Forestry Commission (EFC) (FO-726)
- Panel of Experts on Forest Gene Resources (FO-736)
- FAO/ECE/CES Study Group on Food and Agricultural Statistics in Europe (ESS-704)
- Commission on Phytosanitary Measures (CPM) (AGD-729)
- International Plant Protection Convention (IPPC)
- International Poplar Commission (FO-702)
- Global Soil Partnership (GSP)

Detašované regionální úřadovny FAO:

- Regionální úřad pro Afriku v Akkře, Ghana
- Regionální úřad pro Asii a Pacifik v Bangkoku, Thajsko
- Regionální úřad pro Evropu a Střední Asii v Budapešti, Maďarsko
- Regionální úřad pro Latinskou Ameriku a Karibik v Santiagu de Chile, Chile
- Regionální úřad pro Blízký Východ v Káhiře, Egypt

Sub-regionální úřadovny FAO:

- Sub-regionální úřad pro Střední Asii v Ankaře, Turecko
- Sub-regionální úřad pro Jižní a Východní Afriku v Harare, Zimbabwe
- Sub-regionální úřad pro Tichomořské ostrovy v Apia, Samoa
- Sub-regionální úřad pro státy Perského zálivu a Jemen v Abu Dhabi, Spojené arabské emiráty
- Sub-regionální úřad pro Karibik v Bridgetown, Barbados
- Sub-regionální úřad pro Severní Afriku v Tunisu, Tunisko
- Sub-regionální úřad pro Západní Afriku v Akkře, Ghana
- Sub-regionální úřad pro Východní Afriku v Addis Abebě, Etiopie
- Sub-regionální úřad pro Centrální Afriku v Libreville, Gabon

- Sub-regionální úřad pro Střední Ameriku v Panama City, Panama

Styčné úřady FAO (Liaison Offices) byly vytvořeny pro kontakt s agencemi OSN a dalšími mezinárodními organizacemi. Činnost styčných úřadů je řízena přímo generálním ředitelem FAO a nikoliv příslušnými regionálními kanceláři:

- Styčná kancelář s Organizací spojených národů v Ženevě
- Styčná kancelář pro Severní Ameriku ve Washingtonu
- Styčná kancelář s Organizací spojených národů v New Yorku
- Styčná kancelář s Japonskem v Tokiu
- Styčná kancelář s Evropskou unií v Bruselu
- Styčná kancelář v Moskvě

SEZNAM ZKRATEK

AMP	Africký mor prasat
CPM	Komise FAO pro fytosanitární opatření
CZ PRES	České předsednictví v Radě EU
ČRA	Česká rozvojová agentura
DCI	Nástroj pro rozvojovou spolupráci (Development cooperation instrument)
DG AGRI	Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova (Directorate-General for Agriculture and Rural Development)
DG ENVI	Generální ředitelství pro životní prostředí (Directorate-General for the Environment)
EBRD	Evropská banka pro obnovu a rozvoj (European Bank for Reconstruction and Development)
ECA	Evropská komise pro zemědělství (The European Commission on Agriculture)
EDF	Evropský rozvojový fond (European Development Fund)
EHK OSN	Evropská hospodářská komise OSN
ENI	Evropský nástroj sousedství (European Neighbourhood Instrument)
EU	Evropská Unie
FAO	Organizace Spojených národů pro výživu a zemědělství (Food and Agriculture Organisation of the United Nations)
GEF	Globální fond životního prostředí (Global Environment Facility)
IPPC	Mezinárodní úmluva o ochraně rostlin (International Plant Protection Convention)
IYPH	Mezinárodní rok zdraví rostlin (International Year of Plant Health)
JČU	Jihočeská Univerzita
LICs	Nízkopříjmové státy (Low Income Countries)
MICs	Středně příjmové státy (Middle Income Countries)
MLS	Multilaterální systém
MZe	Ministerstvo zemědělství České republiky
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí České republiky
OSN	Organizace spojených národů (The United Nations)
SLAK	slintavka a kulhavka
SP	Stálý představitel
SVS ČR	Státní veterinární správa ČR
SVÚ ČR	Státní veterinární ústav ČR
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

UNCCD	Úmluva OSN o boji proti desertifikaci (The United Nations Convention to Combat Desertification)
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VÚLHM	Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby
VÚŽV	Výzkumný ústav živočišné výroby
WFP	Světový potravinový program (World Food Program)
WHO	Světová zdravotnická organizace (World Health Organisation)
WTO	Světová obchodní organizace (World Trade Organisation)
ZRS	Zahraniční rozvojová spolupráce